

สวัสดิการชุมชน ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี มีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน 731 ครัวเรือน วิถีชีวิตของชาวบ้านมีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กันและกัน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาโดยลาดเทจากทิศตะวันออก มาสู่ทิศตะวันตก มีคลองส่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเหมาะแก่การทำเกษตรและการทำสวนผลไม้ ได้แก่ ทุเรียน กล้วย กระท้อน มังคุด มาจนถึงปัจจุบัน มีการคมนาคมที่สะดวกสามารถเดินทางได้ทั้งทางน้ำและทางบก ด้วยเหตุนี้เองทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงอาชีพจากการเกษตรไปประกอบอาชีพอื่นเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งพื้นที่ทำการเกษตรก็ถูกตัดเป็นถนนหนทางและถูกนายทุนกว้านซื้อไปทำเป็นบ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก

- ก่อตั้ง 23 มิถุนายน 2549
- สมาชิกเริ่มแรก 280 ราย
ปัจจุบัน 280 ราย
- เงินทุนเริ่มแรก บาท
ปัจจุบัน 51,244 บาท

จากบทเรียนที่ได้รับทำให้ชุมชนได้ตระหนักในตัวเองอยู่เสมอ ดังนั้นเพื่อเกิดจิตสำนึกในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทว่าคำถามที่ชุมชนต้องตอบก็คือ ชุมชนจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างไร เพื่อให้พื้นที่ที่เคยอุดมสมบูรณ์ซึ่งแต่เดิมเขตจังหวัดนนทบุรีเป็นที่ขนานนามแหล่งทุเรียนที่อร่อยที่สุดก็ว่าได้

สวัสดิการพึ่งตนเริ่มต้นที่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน

กองทุนสวัสดิการชาวบ้านตำบลบางเลน มีจุดเริ่มต้นจากชาวบ้านหมู่ที่ 10 บ้านวัดน้อย โดยมี **นายวงษ์ ก่อเกิดบุญ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า (ลุงวงษ์)** เป็นผู้ริเริ่มขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดนนทบุรี เพื่อแบ่งปันมีน้ำใจให้แก่กันและกันในอดีต ไม่ว่าจะเป็นงานบุญต่างๆ เช่น การเกิด การช่วยเหลือผู้เจ็บป่วย งานศพสำหรับศพ และถือปฏิบัติเรื่อยมาเป็นเสมือนญาติของตนเอง โดยในชุมชนได้สละเงินคนละเล็กละน้อยตามกำลังในการ

ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน จนมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาทำให้สามารถช่วยเหลือ แต่ก็เฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกเท่านั้น และยังมีปัญหาเมื่อปล่อยให้ถู จนเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดความยากได้มากกว่าการให้ จึงเรียกสมาชิกมาร่วมประชุมหารือกันอีกครั้ง ซึ่งกว่าจะสร้างความเข้าใจได้ก็ใช้เวลานาน จากนั้นจึงได้จัดสวัสดิการชุมชนขึ้น โดยการออมวันละบาท

เงินหนึ่งบาทดูเหมือนน้อย แต่ถ้าเก็บวันละบาทเป็นเวลา 1 ปี ก็จะเป็นเงินจำนวนมาก ถ้าหลายคนร่วมกันแทนที่จะใช้วิธีเรียกรายก็เป็นการ “รวมคนร่วมทุน” และไม่ต้องปล่อยกู้ให้ถือว่าเป็นเงินบุญ ทุกคนในหมู่บ้านก็สามารถช่วยเหลือกันได้ จนสามารถช่วยคนในชุมชนที่เดือดร้อนได้ ไม่ว่าจะเป็นการเกิด การเจ็บ การตาย หรือด้านสาธารณสุขต่างๆ

ความก้าวหน้ากองทุนสวัสดิการชุมชน

จากการจุดประกายความคิดของลุ่มวงษ์นี้เองที่ทำให้กับพื้นที่ตำบลอื่นๆ ภายในจังหวัดนนทบุรี เพื่อจัดกองทุนสวัสดิการ ที่เรียกว่า สวัสดิการชุมชน คอยให้คำแนะนำ และสร้างความเข้าใจในการจัดสวัสดิการในพื้นที่หลายตำบลของจังหวัดนนทบุรี เช่น ตำบลบางเลน ตำบลหนองเพรางาย ตำบลคลองขวาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการให้บริการกับคนภายในชุมชน แต่ยังมีบางตำบลที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการร่วระเบียบข้อบังคับ ซึ่งแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกันตามศักยภาพ และจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่

ส่วนวิธีสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนเพื่อจัดสวัสดิการ ในตอนแรกสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดเวทีสร้างความเข้าใจให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ แก่นนำชุมชน และประชาชนที่สนใจ ในการสร้างความเข้าใจนั้น เราได้ขอตกลงร่วมว่าจะดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการร่วมกันในพื้นที่ของตนเองเป็นหลัก

ขั้นตอนดำเนินงานถ้าพื้นที่ใดที่มีความพร้อมด้านคน ก็จะประสานงานกลับมาว่าพร้อมที่จะเปิดเวทีสร้างความเข้าใจในระดับตำบล ละคร่างงานก็จะลงไปเปิดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ

กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ และดำเนิน การจัดตั้งคณะทำงานสวัสดิการชุมชนตำบลขึ้นและร่างระเบียบ
ข้อบังคับไปพร้อมๆ กัน

แต่สิ่งที่ชาวบ้านหนักใจหรือปัญหาในการจัดสวัสดิการ คือ การร่างระเบียบข้อบังคับและ
จำนวนสมาชิก ที่ต้องใช้เวลาเพื่อให้กองทุนที่จัดตั้งได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ให้ตรงกับความ
ต้องการของชุมชน

ปัจจุบันการขยายการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนไปแล้วกว่า 26 ชุมชน มีพื้นที่ที่ได้จัด
เวทีไปแล้ว 18 กองทุน โดยแต่ละพื้นที่มีระเบียบข้อบังคับที่คล้ายกัน แต่ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่
เช่น ที่ตำบลบางเลน สมาชิกอายุ 60-70 ปี ต้องมีผู้สมัครอายุน้อยกว่า 60 ปี ร่วมสมัครไม่น้อยกว่า 2
คน ผู้สมัครอายุ 71-85 ปี ต้องมีผู้สมัครอายุน้อยกว่า 60 ปี ร่วมสมัครไม่น้อยกว่า 3 คน การลาออก
หรือการขาดคุณสมบัติ สมาชิกไม่มีสิทธิเรียกเงินคืน ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 600 คน มีเงินกองทุน
กว่า 80,000 บาท

ส่วนกรรมการดำรงตำแหน่งวาระ 2 ปี ครบสองปีจับสลากออกกิ่งหนึ่ง กรรมการที่พ้นจาก
ตำแหน่ง อาจได้รับเลือกตั้งอีกด้วยเสียงข้างมาก เงินของกองทุนให้ฝากธนาคารในนามของกองทุน
สวัสดิการชุมชน การจ่ายเงินของกองทุน ต้องมีผู้ลงนามสั่งจ่าย สองในสาม การช่วยเหลือสังคม
ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสไม่เกินกิ่งหนึ่งของสมาชิก ด้านผู้ประสบสาธารณภัยไม่เกินร้อยละ 20 ของ
เงินสะสม

ค่าบริหารจัดการไม่เกินร้อยละ 5 ต้องบันทึกหลักฐานผู้จ่ายและผู้รับ วัน เวลา ไว้ให้ชัดเจน
ข้อ บังคับเป็นกฎกติกาการอยู่ร่วมกันที่จำเป็นต้องกำหนดและให้เวทีประชาคมรับรอง การประชุม
กรรมการต้องมีการบันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นสำคัญ การประชุมใหญ่ต้องมีขึ้นทุกปีและ
รายงานสถานะการเงินให้ชัดเจน

ลัจจะครบ 180 วัน ได้สวัสดิการดังนี้

1. เสียชีวิตรายละ 15,000 บาท
2. ป่วยคนไข้ใน 2 วันขึ้นไปรายละ 2,000 บาท จ่าย 1 ครั้งต่อคนต่อปีและไม่รวมป่วยจาก
การคลอดบุตร
3. จ่ายรับขวัญบุตรสมาชิกรายละ 2,000 บาท (บุตรคลอดใหม่ ของสมาชิก)
4. จ่ายช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่เกินกิ่งหนึ่งของการช่วยเหลือ
สมาชิก
5. จ่ายช่วยเหลือสมาชิกหรือผู้ด้อยโอกาสในกรณีประสบสาธารณภัยรวมกันไม่เกิน ร้อยละ
20 ของเงินทุนสะสมของปีงบประมาณที่เกิดสาธารณภัย
6. จ่ายเป็นค่าบริหารจัดการไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินทุนสะสมของปีงบประมาณนั้น
7. กรรมการอาจพิจารณาช่วยเหลือกิจการสาธารณะของชุมชนได้ในวงเงินสะสม
ปีงบประมาณนั้น ไม่เกินร้อยละ 2

ระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชนคนตำบลบางเลน

กองทุนสวัสดิการสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่อายุตั้งแต่แรกเกิดขึ้นไป เพื่อเกิดการช่วยเหลือกันในชุมชนทุกรูปแบบ ทั้งเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ ครอบครัว การ เกิด แก่ เจ็บ ตาย สาธารณภัย และผู้ด้อยโอกาสยากไร้โดยประชาชนบริหารจัดการโดยวิถีมุขมนตรี เพื่อก่อเกิดความร่วมมือกันระหว่างชุมชน รัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาคีหุ้นส่วนเสริม สร้างสังคมเข้มแข็ง ร่วมกัน ลดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนโดยวิถีมุขมนตรี และกระบวนการประชาธิปไตยชุมชน เกิดการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบสาธารณภัยในชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดการจัดสวัสดิการชุมชนภาคประชาชน

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางเลน

คณะกรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่า 15 คน และไม่เกิน 25 คน จากผู้แทนของทุกหมู่บ้าน โดยการเลือกตั้งของสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ดังนี้

ประธาน มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบมติของที่ประชุมใหญ่ และมติของคณะกรรมการ เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการ เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่ และทำหน้าที่อื่นตามมติที่ประชุมมอบหมาย

รองประธาน อาจมีมากกว่าหนึ่งคนได้ ทำหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่ หรือ ประชุมมอบหมาย ทำหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย

เลขานุการ/ผู้ช่วย ทำหน้าที่บันทึกรายงานการประชุม เก็บรวบรวมรายงานการประชุม แจ้ง นัดประชุมกรรมการ แจ้งนัดการประชุมใหญ่ ทำหน้าที่อื่นที่ประชุมมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่ช่วยงานของเลขานุการหรือตามที่เลขานุการมอบหมาย ทำหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย

เหรัญญิก/ผู้ช่วย ทำหน้าที่ควบคุมการเบิกจ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ ระเบียบ ของกองทุน หน้าที่ ผู้ช่วยเหรัญญิกทำหน้าที่ช่วยงานของเหรัญญิก หรือตามที่เหรัญญิก มอบหมาย ทำหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย

ผู้ทำบัญชี ทำหน้าที่บันทึกรายการเบิกจ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ตามความเป็นจริง เก็บหลักฐานการเบิกจ่ายเงินเรียบร้อยไว้ให้เรียบร้อยเป็นปัจจุบัน ร่วมกับเหรัญญิก รายงานสถานะการเงินของกองทุนต่อที่ประชุมกรรมการ และที่ประชุมใหญ่ ทำหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย

กรรมการประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่กิจการของกองทุน แสวงหาข่าวที่เป็นความรู้ เรื่องสวัสดิการ และเรื่องราวของชุมชนที่เป็นประโยชน์ เสนอต่อสมาชิกและบุคคลทั่วไป ทำหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย

นายทะเบียน ทำหน้าที่บันทึกควบคุมทะเบียนสมาชิกและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องเป็น ประโยชน์แก่กิจการของกองทุนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประชุมมอบหมาย โดยให้กรรมการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

ความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีสันับสนุน

อย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การจัดสวัสดิการชุมชนนนทบุรี ที่ดำเนินการมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่อาศัยดอกเบี้ยเงินจากเงินที่ออกให้กู้ จากกองทุนและสถาบันต่าง ๆ เช่น กองทุนชิป พอช. หรือกองทุนหมู่บ้านซึ่งล้วนแต่เป็นการจัดสวัสดิการแบบการสงเคราะห์ โดยมี ลักษณะให้เปล่าฝ่ายเดียวไม่อาจเติบโตขยายผลสู่การช่วยเหลือ ได้อย่างกว้างขวาง หรือนำไปสู่การ เป็นชุมชนเข้มแข็ง สังคมอยู่ดี-มีสุข เปรียบเสมือนกับการดำนน้ำพริกละลายลงในแม่น้ำ

สังคมก็จะก่อให้เกิด สังคมที่อ่อนแอ มีความขัดแย้ง แตกสามัคคี ไม่มีการ “ให้” ผู้สูงอายุ ขาดการดูแลจากลูกหลานจังหวัดนนทบุรี โดย สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ประชาสังคมจังหวัดนนทบุรี และผู้นำชุมชน พยายาม ให้มีการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ช่วยเหลือกันเองในชุมชน โดยการบริหารจัดการของชุมชน ด้วยกระบวนการประชาธิปไตยของชุมชน ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดเวทีเสวนาระดับ จังหวัด “ระดมคน ร่วมทุน” ครั้งที่ 1 โดยมีผู้เข้าร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด นนทบุรี ส่วนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ระดับตำบลได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน

ผู้ประสานงาน : นายวงษ์ ก่อเกิดบุญ

โทร. :